

Víctor Maceda: «Ximo Puig és una figura històrica que arriba en el moment just»

El periodista del setmanari 'El Temps' analitza el canvi polític al País Valencià en el llibre 'El despertar valencià' | Considera que Zaplana, Barberá i Oltra són els tres 'animals polítics' dels darrers anys | Segons l'autor, l'era de govern del PP està definit per una elevada ocupació gràcies al sector immobiliari i un alt índex de fracàs escolar

Víctor Maceda | El Temps

Víctor Maceda (València, 1976) acaba de publicar *El despertar valencià* (<http://www.grup62.cat/llibre-el-despertar-valencia-216806.html>) (Pòrtic), una crònica de la fi del règim del Partit Popular i l'eclosió del govern d'esquerres. Periodista del setmanari *El Temps*, Maceda fa un retrat magnífic de la història -i el paisanatge- recent del País Valencià, que pot encetar una nova etapa si les esquerres són capaces de generar una idea il·lusionant i moderna de país.

- El govern d'esquerres al País Valencià ha normalitzat les relacions amb Catalunya després de dècades de distanciament. Estem en un tombant històric?

- Sens dubte. Ximo Puig és una figura històrica que arriba en el moment just. És el polític que trenca amb la visió negativa que des del País Valencià s'ha tingut durant dècades de la relació amb Catalunya. Per la seva trajectòria i trets biogràfics -és fill de Morella-, pot entendre's bé amb Compromís. A més a més, ha deixat clar que les relacions no es veuran afectades per a situació política a Catalunya.

- El 24 de maig del 2015 acaba un règim al País Valencià?

- És un moment de gran transcendència. És la fi d'una etapa de vint anys, i sí, jo parlo de la fi d'un règim, n'explico les causes que el van fer possible, i també la seva caiguda i el balanç del primer any de govern d'esquerres.

Maceda durant l'entrevista Foto: El Temps

- Defineix els anys de govern del PP com un "resplendor".

- És perquè molts valencians, d'alguna manera, van viure il·luminats per la imatge que es va crear de València. El govern anterior del socialista Joan Lerma es va moure entre els complexos i les pors. Jo començo el llibre amb una frase de Lerma, precisament, que deia que "els animals invertebrats també viuen i són feliços". No es va voler fer un projecte de vertebració del país. Cal recordar que el 1992 hi ha els Jocs de Barcelona, l'Expo de Sevilla, Madrid té la capitalitat cultural? I el País Valencià? El greuge comparatiu era evident i el PP el va saber capitalitzar. Quan guanya la dreta el 1995, sap imposar una percepció d'estar finalment en el mapa. No només això, sinó que tothom ens mirava. "Que bonica està València" era una frase repetida. Érem l'enveja de moltes altres comunitats.

- València era una festa?

- Allò va ser un gran foc d'encenalls. L'economia valenciana es va assentar sobre un únic pilar, el sector de la construcció. Això i el turisme de masses, un model que requeria de grans esdeveniments i parcs temàtics. Amb el boom immobiliari, els diners fluctuaven i es va entrar de ple en un cicle de bonança. I es va donar un fet molt rellevant. L'arribada de molta mà d'obra estrangera va fer que una part del segment més humil de la població tingués la convicció que havia fet un salt endavant. Sense aquests elements, no s'expliquen fenòmens com que el PP arribés a guanyar les eleccions a la ciutat de València, ja no amb majoria absoluta, sinó vencent en tots els districtes i tots els barris, des dels més rics als més pobres. Així es va aconseguir un model social en què hi havia poca desocupació, però uns índexs de fracàs escolar enormes. Pensem que fins a un 30% dels alumnes no finalitzaven els estudis obligatoris per posar-se a treballar, la majoria a la construcció.

- En la consolidació d'aquest "resplendor" hi va haver un lloc important per als enemics externs.

- Sí. N'hi va haver dos de preferents. L'un era Catalunya. L'altre, Rodríguez Zapatero. El projecte de transvasament de l'Ebre va ser utilitzat en contra dels dos "enemics". El Partit Popular va enarborar la bandera de l'aigua i va defensar aferrissadament el PHN. Deien que l'aigua del transvasament seria per als agricultors, però alhora es van fer plans per a grans operacions immobiliàries. Quan Rodríguez Zapatero va guanyar el 2004 i el PHN es va aturar -en el que va ser una reivindicació catalana-, es va llançar una ofensiva contra el govern socialista. Es va arribar a dir que la ministra Cristina Narbona era "la pitjor medusa". Fins que la bombolla esclata. Aleshores, s'aturen els projectes immobiliaris i es percep que aquell model d'èxit era molt aparent.

- Parla d'un despertar. Quins van ser els principals despertadors?

- Van passar moltes coses. Un dia els valencians es van aixecar amb la notícia de l'esfondrament del seu sistema financer. El Banc de València va acabar en mans de La Caixa per un euro. La CAM va ser adquirida per un euro pel Banc de Sabadell? Així va acabar l'anticatalanisme del Partit Popular. Però hi va haver més detonants del canvi que s'ha produït. Un de determinant va ser el tancament de Canal 9. Engegar la televisió i veure que no es podia connectar Canal 9 va fer que molts valencians s'adonessin de la magnitud de la crisi.

-R etrata en el llibre els principals personatges que desfilen per la història. Defineix Eduardo Zaplana, Rita Barberá i Mónica Oltra com els tres grans animals polítics dels darrers anys al País Valencià.

- Crec que ho són. Zaplana era un polític pur, amb molt més carisma que Francisco Camps, amb una superior capacitat per moure's en ambients diversos. Rita Barberá, que inicialment es va resistir a ser candidata a l'alcaldia, es converteix en l'autèntica patrona de València. Pensem que governa quasi un quart de segle, i amb majories absolutes. La imatge de Barberá entrant al grup mixt al Senat és el retrat de la fi d'una època. Rita, des de l'ajuntament, irradia l'èxit del PP valencià. Mónica Oltra és la persona que supera l'aire derrotista de l'esquerra, sap utilitzar les xarxes socials i esdevé una figura d'abast estatal.

- En algun moment, esmenta el risc que al govern d'esquerres li passi com al bipartit de socialistes i BNG a Galícia després de l'era Fraga, que no es consolida i, quatre anys després, torna el PP.

- Hi ha el risc, és clar. Però pensem que el 2005, que és quan Fraga perd i es forma un govern bipartit de socialistes i BNG, el canvi es produeix per un grapat de vots. Mai va haver un govern cohesionat a Galícia. Els socialistes de Pérez Touriño i el Bloc d'Anxo Quintana anaven cadascú a la seva. En canvi, l'actual "Govern a la valenciana" apareix, a poc més d'un any de la seva constitució, ben cohesionat. A les Corts valencianes hi ha 55 escons per les forces d'esquerres i 44 de la dreta (PP i Ciutadans). En relació a les eleccions del 2011, el PP va passar de 55 a 31 diputats. La situació és diferent. Ara, dit això, el PP continua sent la primera força, ho va ser el 20-D i el 26-J, en què va recuperar dos escons al Congrés, d'11 a 13, i s'intentarà rearmar.

- Quin és el gran repte del "govern a la valenciana"?

- En el poc temps que porta al poder, ha eliminat el copagament farmacèutic, ha fet avenços en dependència i ha engegat el programa Xarxa Llibres, que facilita que als pares que retornen els llibres escolars en bon estat se'ls reintegra part del preu. Són mesures molt allunyades dels grans esdeveniments de la política d'aparador dels anys anteriors. El Govern ha demostrat la seva capacitat perquè forces diverses treballin plegades, però sobretot ha de ser capaç de bastir un projecte de país modern i que generi il·lusió.